

За думками-тривогами не помітила Уляна Пилупівна, як старенька вантажівка, подолавши чималу відстань, зупинилася на повороті на Забару.

- От і приїхали! - відрпортував молодий водій жінці.

А коли та обережно вишшла з кабіни і рушила пупівцем до села, небо над її головою враз виповнилось гулом моторів німецьких стерв'ятників, які раз-по-раз наносили бомбові удари по шосейній дорозі Рівне-Корець.

- Ірочи царя небесного! - закричала полісianка. - Будьте трічі прокляті разом з тими, хто спорядив і послав вас на нашу священну Землю.

А коли з болем в серці дісталася додому, відчувала до нього, ніжно, по-материнському пригорнула до себе Ваню й Василька і довго пестила їх русьві голівки абайливими, напруженими руками.

Через кілька днів по тому село заповнили німецькі окупанти. Оте чужинське нашествя, що супроводжувалося страшним катуванням мирного населення, рачкуванням куроловів на чужих городах і ревізіями в хлівах, говіркою з "швайнами" і "шенелями" надовго запало тяжким каменем в душі забарівських старожилів.

Народжувались і згасали дні, спливали роки. Голод і холода, поневір'яння в чужій хатині далися взнаки сім'ї Панчуків так, що одного разу Василько сів поруч з нагородованою матусею і прошепотів:

- Ні не можна такі так жити...

Того червневого дня сорок першого Уляна Панчук поверталася з Рівного. Вся душа жінки була вповнена сумом і тривоогою. Її Дмитро, модаішній працівник обласного відділу внутрішніх справ, повідав, що діла на фронті кепські, але все робиться для того, щоб вистояти в смертельній боротьбі з фашизмом і перемогти. На прощання обвів дружину засмученим поглядом і мовив:

- Нелегка доля випала нам, люба. Важко тобі одній. Але, як би воно не було, бережи дітей. Коли все стане на свої місця, повернись...

До 55-річчя Великої Перемоги

до партизанів. І від нього не відступив ні на крок. А восьмого червня 1943 року шістнадцятирічний Вася Панчук був зарахований до загону народних месників, яким командував Дугербеї Танасвч Уздков. Так хлопчесь зробив свій перший крок у війну.

А мати ждала сина. З усіх сторін вигулювала, очі виплакала. Та не знала Уляна Пилупівна, що він за короткий строк звик до партизанів.

На ці запитання молодий воїн відповість, ненць значно пізніше. Платвердять, що в часі п'ятьох народних месників, які підірвали 64-жильний телефонний кабель, що тягнувся аж до Берліна, був і він. Шо переночу -

в авши в Забарі із своїм побратимом Станіславом, відправився в Рівне. У розвідку. Наскільки успішно виконав наказ командира, свідчить медала "За відвагу". Саме за це нагороджений нею.

Натерпілася стільки за німецьку окупацію Уляна Пилупівна, що іншим вистачало б на все життя. Фашистські прихвостні переслідували її, як тільки могли. Вже й спалили в сестриній оселі не наважувалася - ночувала у сусідів і знайомих. Маленький Ваня теж десь надривався за черствий кусок хліба.

Якось-таки настигли її якийсь-таки настигли її поділаї. Заковалася від біди в ожерелі біля хати Ганни Орлиць. Шпиркали штиками; чи заліз хто в соломку? Лутку їй до кості прохрмили. Шо було б, якби не витерпіла, скрикнула? Після цього так і залишилася калікою на все життя. Шо робити далі? Від нічних тривог і сестра безсилою стала. А це боялася за те, що хату, недовела Господи, сплять. Тому-то змушена була мати партизана залишити Забару, де пройшла більша частина її життя, і де так мало бачила щастя. Отож, одного осіннього вечора з маленьким вузлом за пачима опинилась "за кордоном", у Бєсідках Славутського району. Тут ніхто не знав одинокої жінки, яка щоденно перебувала з воли на хліб.

...Підірвавши неподалік Славуту

- Шо хлопці, - звернувся до них старший, - мабуть, час уже й підвечеряти?

- Та не заводило б, - відказали хором.

Всївшись в убогій хатині навкруг столу, народні месники смакували швидко війнятою з печі картоплею. Пригощала не стара, але вимучена жінка. Її пильні, запутані очі погляди не могли залишитися непомітними.

- Вас щось цікавить, матусю? - порушив тишу старший групи. - Питайте, якщо зможемо - відповімо, а ні, то вбачайте.

Жінка зашарілася: - Не знаю, шо й казати. Десь і мій син, мабуть, вечереє у чужій хатині. Чи не стрічати часом?

- Гм... Все можливе. А як величати вачого сина?

- Васею...

А по хвилі поправила: - Василь Панчук, його звать.

- Василь! Та ми ж з одного загону. Так цей випадок наприкінці 1943-го року допоміг звести В.Д.Панчука з матір'ю.

Безмежна радість заповонила тоді серце хлопця. Довго слухав неспішну сповідь найдорожчої для себе людини і вже за правом бувалою намагався розвіяти материнські жалі. А він, і насправді, таким рахувався в загоні. Не кожному, скажімо, вдалося мати на своєму рахунку чотири

загін, який базувався в лісах Новоград-Волинського району. Тут, кожного дня не сиділа жінка без роботи. Прала і лагодила хлопцям білизну, в'язала рукавиці й шарпетки, допомагала готувати їжу. Бо, шо не кажіть, вистачало у них восталє чоловічої роботи.

За хоробрість, стійкість і мужність, проявлені в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками, народний месник Василь Панчук був нагороджений орденом "Вітчизняної війни" II ступеня, а також медалями "За відвагу" та "За бойові заслуги".

Скоро по війні, змучена від переживань і покалічена німецькими прислужниками, пішла з життя мати партизана Панчука Уляна Пилупівна. Помер і батько Дмитро Маркович. Менший брат Ваня включився у відбудову народного господарства країни. А от на Василя Дмитровича чекала інша дорога. Мирна, але не менш тривожна. По якій йшов він 38 років. Це робота в органах внутрішніх справ, на якій неодноразово відзначався цінними подарунками, грамотами.

Дільничний інспектор райвідділу внутрішніх справ, капітан міліції Василь Дмитрович Панчук в своїй роботі завжди ставив на перший план інтереси держави. Сам жив чесно, по встановлених державою законах. Шо-му вчл й інших. Був би на його місці інший, будинок відгрозив би, машину придбав. А він ні. Тому-то й мешкає зараз в двокімнатній комуналі-розвалюючій вдова заслуженої людини Анастасія Тимофіївна.

... На міському кладовищі є могила. З гранітного пам'ятника, шо на ній встановлений, дивиться вольово обличчя нашого земляка, безстрашного партизана і пра-воохоронця Василя Дмитровича Панчука. В дні урочистих свят приходять сюди дружина Анастасія Тимофіївна, син Віктор і дочка Галина, знайомі, друзі. Тут ніколи не в'януть квіти, як символ безмежної влячності герою.

Василь РОМАНЮК, журналіст

підірвані ворожі ешелони - а партизани Панчук мав. Товариші і командири хороше відгукувалися про нього. І від цього, здається, вперше на шоках Уляни Пилупівни, появилась радісна усмішка.

Тієї темної осінньої ночі народному меснику вдалося забрати свого матусю в партизанський

2000 року.